

Bakalářská práce

Student : Pavlína HERINGDOVÁ

Obor : ČJ - AJ

Název práce v českém jazyce : Jazyková analýza zvukové nahrávky pro český národní korpus aneb příspěvek k poznání mluvené češtiny

Název práce v anglickém jazyce : Language analysis of and audiorecord for the Czech national corpus or the contribution to the knowledge of spoken czech

Vedoucí bakalářské práce : PhDr. Otakar Mališ, CSc.

Posudek vedoucího bakalářské práce :

Bakalářská práce Pavlíny Heringové je podle jejích slov „strukturovaným rozbohem mluveného textu“ a „komplexním jazykovým rozbohem nahrávky“ (s. 5). Protože termín/pojem „komplexní jazykový rozbor“ byl v nedávných katedrových projevech s dojemnou omezeností spojován s didaktikou nebo s arogantní nadřazeností onálepkován coby „středoškolicizace výuky“ (*sit venia verbis*), samotná četba BP této studentky by snad mohla stačit k tomu, že obojí konotace jsou povrchní, falešně a zavádějící: tato práce je komplexním jazykovým rozbohem, a přece není prací didaktickou; a nikdo ji (s pocitem elementární odpovědnosti a spravedlnosti) nemůže přiřazovat k „středoškolicizačnímu“ pokusu o jazykový rozbor.

Pokud by někomu nestačila četba textu této BP, měl by možná stačit následující exkurs do lingvistiky (nikoli didaktiky či střední školy). Za reprezentativní ukázkou strukturalistického rozboru poetického textu je na většině západních univerzit pokládán Jakobsonův a Lévi-Straussův rozbor Baudelairovy básně *Kočky* z r. 1962 (česky in R. Jakobson, *Poetická funkce*, ed. M. Červenka, 1995, s. 622n.). V textu lingvisty a francouzského antropologa se s neuvěřitelnou akribií doluje ze sémantické, syntaktické, lexikální, morfologické a fonologické roviny básně soubor ekvivalencí a opozic, které potvrzují slavnou Jakobsonovu tézi, že „poetická funkce projektuje princip ekvivalence z osy výběru na osu kombinace“ (*The poetic function projects the principle of equivalence from the axis of selection into the axis of combination*, *Style in Language*, ed. Th. Sebeok, The M.I.T. Press 1966, pp. 358). Tento rozbor je **komplexním jazykovým rozbohem** Baudelairovy básně na nejvyšší možné strukturalistické bázi. Je to spíše text o jazyku básně než text o básni.

BP Pavlíny Heringové s přesvědčivou pečlivostí identifikuje v stylistické, syntaktické, lexikální, morfologické a fonologické rovině audionahrávky nikoli ekvivalence a opozice, které jsou charakteristické pouze pro poetické texty, ale příznakové rysy mluveného dialogického textu. Je to **komplexní jazykový rozbor** poučené a lingvisticky se profesionalizující studentky. A když už jsem připomněl Jakobsona, musím uvést i to, že v interpretaci „foneticko-fonologické roviny“ mluveného textu autorka pracuje s Jakobsonovými fonologickými korelacemi (s. 15-16), které jsou prohloubením a modifikací Trubeckého opozic, jak si je studentka nastudovala ve Vachkově *Dynamice fonologického systému současné spisovné češtiny*. Není tedy pravdou, jak tvrdí jiný text

z katedry, že výuka fonetiky a fonologie byla/je nedostatečná, protože inventář fonémů na základě distinktivních rysů je součástí popisu segmentální fonologie (harvardská škola) v novějších fonologických příručkách, jak svědčí (abychom uvedli příručky pouze české) např. práce Marie Krčmové *Fonetika a fonologie českého jazyka* z r. 1984 nebo *Fonetika a fonologie češtiny* Zdeny Palkové z r. 1994, se kterou autorka BP rovněž pracovala. Fonologické korelace v pojetí harvardské školy jsou přirozenou a moderní součástí i této BP. Na rozdíl od Vachka, který píše o „pateru fonémových korelací“ (Vachek, *Dynamika...*, s. 91), autorka BP poučeně „bere v úvahu pouze první čtyři“ (s. 15), protože korelace drsnosti je v češtině teoreticky sporná (*t-c, t'-č'*); nesporný je rys „drsnosti“ u fonému ř, ale dvojice *r-ř* není korelací.

Na BP oceňuji i komparační hledisko s údaji v databázi v ČNK.

Práci doporučuji k obhajobě.

Návrh klasifikace: výborně.

V Praze dne 17. 4. 2009